

JANA PRONSKÁ

PRÁVO
NA LÁSKU

JANA PRONSKÁ

PRÁVO
NA LÁSKU

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Alena Brunnerová
Tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

Copyright © Jana Pronská 2020
Cover Design © Juraj Šramko 2020
Cover Photo © Shutterstock
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2020

ISBN 978-80-220-2275-0

*Venujem tým,
ktorí sú súčasťou môjho života a srdca,
ktorých veľmi ľúbim a veľmi si želám,
aby mali život naplnený láskou,
lebo ten môj naplnili radosťou a šťastím!
Michal s Lenkou a Ján s Dianou,
prajem Vám v živote len to najlepšie!*

JANA PRONSKÁ

PROLÓG

ŽENA LEŽALA NA PODLAHE a z rozrazených pier jej po líci stekal pramienok krvi, miešal sa so slzami a vpíjal do drahého koberca. Dlaňami si zakrývala tvár a odovzdane čakala, kedy manželova zúrivosť pominie.

Bolelo ju celé telo, cítila každý buchnút, každý úder jeho mohutných pästí. Už ani kričať nevládala, tobôž nie sa pohnúť či brániť. Cítila, ako stráca vedomie, a zúfalo prahla po tom, aby bolesť pominula, zmizla rovnako ako on, ako jeho zloba, nenávisť a bezbrehá krutosť.

Vôbec si nepamätala časy, keď jej telo nezdobili modriny od jeho pästí, keď necítila tú neznesiteľnú bolesť na tele i na duši, ktorá ju spútala ako kovový pancier a zo šťastného dievčaťa, čo si užívalo život, urobila zatrpknutú, ustráchanú bytosť. Ibaže ona ten očistec prijala dobrovoľne...

Sťažka otvorila viečka a na prstoch zbadala svoju krv. Pripomenula jej tú, ktorá sa preliala jej vinou.

„Ako ste sa opovážili bez môjho vedomia a súhlasu opustiť Blatnicu?!“ reval dookola ako zmyslov zbavený a z úst mu fýkali sliny na všetky strany. „Pôjdete von len vtedy, keď vám to dovoľím, keď vás ja pustím! Vari som vám to nepovedal? Nepochopili ste ma?! Nepri-Sahali ste?!“ Schmatol ju za vlasy a ťahal k posteli ako handru.

Ako by mohla nepochopiť? Každé jeho slovo sprevádzalo ponižovanie, pocit viny, ktorá sa jej natrvalo vryla

do podvedomia. Žiadne ospravedlnenie nemalo zmysel, nepočul ho, nepočul jej bezmocný krik ani prosby, nevidel jej slzy. Od prvého dňa ich manželstva sa stal jej tyranom a ona jeho obeťou, videl len seba a svoj nárok na podľa neho spravodlivý hnev. Bola to cesta, ktorú si dobrovoľne zvolila.

Sotva stihla otvoriť ústa, už jej ich surovo zavrel, nebral ohľad na nič. Ako mu mala povedať, že jej otec leží na smrteľnej posteli, keď sa na Blatnici niekoľko týždňov neukázal? Aj keby chcela, nemala koho prosiť o dovoľenie. A keď ho potom zbadala vo dverách domu svojich rodičov, vedela, že nemá zmysel nič vysvetľovať: jeho nenávisťou skrivená tvár akoby patrila samému diablovi.

„Tu je vaše miesto, pani Révaiová! Presne preto nosíte moje meno, zaslúžili ste si ho! Spomínate si?“ vykrikol posmešne, hodil ju bruchom na posteľ ako pouličnú radodajku a vytiahol jej sukňu až k pásu. „Budete mi po vôli, vždy keď sa mi zažiada! Vždy!“

„Prosím, nie... prosím, pane...“ vytisla zo zovretého hrdla azda stý raz. Presne vedela, čo ju čaká, už dávno sa naučila nedúfať v zázrak.

Keď si ju surovo bral, iba v dlaniach pevne zvierala prikrývku a jej žalostný nárek tlmilo lôžko potiahnuté brokátom.

DAMIEN D'ANSACQ so širokým úsmevom tresol päšťou o stôl a zároveň si chrptom ruky utrel ústa od pivnej peny.

„Ešte jedno, drahá!“ skríkol podgurážene a vzápätí capol hostinskú po zadku, až jej sukňa zavírla.

„Čo chce?“ opýtala sa žena a uprela zvedavý pohľad na jeho spoločníka. „Mňa – či moje pivo?“

„Pivo, Helena, iba pivo!“ zachechtal sa šľachticov pobočník a ukázal na prázdny krígeľ.

Na okamih skrivila ústa do sklamanej grimasy a zavrteľa zadkom, zberajúc zo stola prázdne poháre. Čosi zašomrala popod nos a zamierila nazad k výčapu, kde už postával huf smädných návštevníkov, ktorí sa hlučne dožadovali obsluhy.

Miestnosť bola plná na prasknutie, sotva sa v nej dalo dýchať, no hostí to neodradilo. Tisli sa na laviciach i pri stoloch, obsadili každý voľný kút a namiesto stoličiek im poslúžili i sudy. Vliezli všade, kde sa mohli ukryť pred nečasom, do stajní, do sýpky i do stodoly. Po dvoch dňoch musela hostinská poslať dva vozy do neďalekého kláštora, kde od mníchov výhodne nakupovala pivo, a ďalší voz do mesta po víno, múku, syry i fajnové údené šunky, na aké boli dvorania zvyknutí.

Helena i všetky jej pomocnice sa museli poriadne rýchlo zvrtať, až sa z nich lial pot. Stále sa však neprirodzene usmievali, akoby im úsmev nadobro zamrzol na unavených tvárach. Bez odдыхu roznášali jedlo a nalievali – toľko hostí a takú tržbu hostinec jakživ nemal, a hostinská Helena toho veru pamätala dosť. V duchu hromžila na starosti, no zároveň ďakovala Bohu za kráľovskú poľovačku, lebo čo sa nepomestilo na Sklabiňu, to sa vpratало k nej do hostinca v podhradí.

„Damien, určite nechceš oprobovať čistokrvnú horúcu uhorskú hostinskú, keď sa ti sama núka?“ zasmial sa Štefan z Likavy a dolial priateľovi zo svojho pohára. „Tie vaše francúzske sú síce šikovné, ale priveľmi zdržanlivé, zato tie naše...“ zamyslel sa a oblizol si pery, „... oj, bratku! Krv a mlieko, a tá vášeň... dočerta, mal by som sa po nejakej poobzerať a presvedčiť sa sám!“

„Žiadza ti hľadá z očí a slintáš ako rujný býk!“ odvetil mu so smiechom šľachtic. „Len choď, Štefan, ja dnes bu-

dem radšej objímať súdok a svoje psy! Ani sa nepamätám, kedy som ochutnal také skvelé pivo a kedy som mal toľko voľna. Už tri dni leje ako z kanvy, vari u vás nikdy nesvieti slnko?“ znechutene tresol pohár na stôl.

Štefan sa zaškeril, naklonil sa k druhovi a plesol ho po pleci. „Vitaj v najdivokejších kráľovských lesoch! Hoci je tu mrcha čas, v živote si nevidel takú nespútanú prírodu. Lov je o to zábavnejší! Nie ako u vás – samé parky a roviny... a čipky, panebože, čipky!“ rozohnil sa Štefan, ktorý ako mladý pobočník syna uhorského vyslanca strávil niekoľko rokov na francúzskom kráľovskom dvore, kde sa zoznámil s Damienom d'Ansacq. „Zato tu, kamarát, sa budeš predierať nepreniknuteľnými húštinami, štverať po prudkých zrázoch a strmých úbočiach, a na každý tvoj chybný krok bude číhať vyhladovaná vlčia svorka...“ šepkal tajuplným hlasom, aby v poslucháčovi vzbudil strach a rešpekt.

Damien počúval Štefanovo strašenie na pol ucha a roztržito škrabal za ušami svoje psy, čo pokojne ležali pod stolom. Priateľove reči o nástrahách divokého Uhorska si už vypočul toľko ráz, že mu zovšedneli.

„Veď sa presvedčím sám,“ utrúsil bez záujmu a vycedil zvyšok piva z pohára. Potom vstal, pretisol sa pomedzi spolustolovníkov a tackavo zamieril k výčapu. Prázdny krígel niesol pred sebou ako štít a aby sa prednostne dostal k pivu, v hrsti zvieral strieborniak.

Ani si neuvedomil, že miestnosť stíchla, akoby bičom plesol. Dvere sa otvorili a dovnútra vošiel muž so ženou, ktorej tvár zakrýval dlhý čierny závoj, s dvoma strážcami za päťami. Uličkou, ktorá sa z ničoho nič vytvorila, zamierili rovno k hostinskej. Boli úplne premočení, a ako kráčali, na dlážke po nich zostávali kaluže.

Keď sa Damien s ukoristeným pivom vracal k svojmu stolu, nechtiac vrazil do neznámej ženy a pár kvapiek pi-

va jej vystreklo na mokrý plášť. To, že sa v dave hostí razom utvorila ulička, bral ako šťastnú náhodu, vôbec si nevedomoval, čo sa okolo neho deje. Jeho verné psy však bez vyzvania vybehli spod stola a postavili sa na stráž vedľa svojho pána, ceriac zuby.

„Och, prepáčte, pani moja!“ pripito zabľabotal vo svojej rodnej reči v snahe napraviť chybu. Vôbec si pritom nevšimol nenávistný pohľad, ktorým ho muž počastoval.

„Nadnes stačilo, mali by sme sa ísť vyspať...“ zasyčal podráždene Štefan a chcel ho odtiahnuť preč od stráží, hrozivo tasiacich meče.

„To teda nie!“ odvrkol Damien a odstrčil ho. „Musím sa ospravedlniť tejto dáme, ako sa patrí!“

„Už si to urobil!“ zavrčal nervózne Štefan. „Poď, priateľu, sľubujem, že ti k posteli donesiem súdok piva, ale teraz sa hýb! Hneď!“ súril ho.

Damien sa žene ešte raz neohrabane uklonil a až potom dovolil priateľovi, aby ho odviedol z dosahu výhražne sa tváriacich strážcov a toho zúrivého chlapa, ktorý sa naňho díval zvrchu ako na švába. Nie, ani trochu sa ho nebál, no vyvolať potýčku v plnej krčme, navyše v cudzej krajine, by bola riadna hlúposť. A on hlúpy nebol. Pripúšťal, že dnes si opäť doprial viac piva, než znieslo jeho telo, no rozum mal jasný. Odvolal verné psy, ktoré cerili zuby na každého, kto naňho čo i len škaredo pozrel, a tackavo nasledoval Štefana. Pred schodiskom vedúcim k izbám však zastal a otočil sa.

V krčme bolo ticho ako v kostole a hostinská s vydeseným pohľadom, v tvári celá biela, že by sa v nej krvi nedorezal, bezradne krčila plecami a ukazovala, že má plno. V tej chvíli sa žena, ktorá dovtedy stála ako socha, zapotácala a ťažké, vodou nasiaknuté šaty ju stiahli na zem.

Damien neváhal, ihneď strčil krígel Štefanovi do ruky

a dvoma skokmi bol pri nej, skôr než sa stihol ten nadutý šľachtic vôbec otočiť.

„Madam, dovoľte, pomôžem vám,“ oslovil ju a chcel ju zdvihnúť zo zeme.

„Nie, pane... nechajte ma, prosím! Choďte preč!“ sotva počuteľne šepala a on si uvedomil, že mu odpovedala v jeho jazyku. Bolo to nesmierne príjemné prekvapenie, pretože odkedy prišiel do Uhorska, len zriedka počul svoju rodnú reč od niekoho iného ako od Štefana. Ako-tak sa dohovoril iba lámanou latinčinou, a aj to len výnimočne. Už-už sa chcel na ženu usmiať a prihovoriť sa jej, no stráže ho hrubo odsotili.

„Ruky preč od mojej manželky!“ zrúkol šľachtic a tvár mu zbordovela od zúrivosti, no Damien nebol z tých, čo sa dajú odbiť alebo zastrašiť. Keď sa ubezpečil, že dáma je v poriadku, uprel pohľad na nevrlého muža. Prekvapilo ho, že sa vôbec nezaujíma o stav svojej manželky. Hrdosť sa vystrel a obrovské vlkodavy sa vztýčili vedľa neho. Obrátil sa k žene, ktorá sa horko-ťažko pozviechala, a aj keď od neho odvrátila hlavu a opäť pripomínala sochu, nemohol si nevšimnúť, že sa celá chveje a čierny závoj na jej tvári sa od prudkého dychu vlní.

„Už si toho urobil dosť, Damien, a teraz vypadnime!“ zasyčal mu Štefan do ucha a opäť ho chytil za rameno. Vzápätí sa obrátil k šľachticovi.

„Odpusťte, pane, nezdvorilosť a neznalosť môjho priateľa rytiera d'Ansacq, grófa z Clermont-en-Beauvaisis, veliteľa stráží a osobného priateľa jeho milosti vojvodu de Bourbon, francúzskeho vyslanca v Uhrách. Rytiera d'Ansacq a vojvodu de Bourbon jeho veličenstvo osobne pozvalo na poľovačku na Sklabinskom hrade,“ vysvetlil rýchlo.

„Vaša pani je očividne unavená, dovoľte, prosím, aby som vám ponúkol našu izbu ako ospravedlnenie,“ opäť

sa ozval Damien, no tentoraz po latinsky, lebo aj keď nerozumel všetkému, čo Štefan neznámemu hovoril, vlastné meno rozpoznal bezpečne.

Aj hostinská si vydýchla, keď šľachtic prikývol a bez slova zamieril k schodisku, očakávajúc, že manželka sa pohne za ním.

„Bolo mi potešením, madam!“ povedal úctivo Damien, keď mlčky prešla okolo neho a ani mu nekývla hlavou.

„Čudná dvojica!“ vzdychol a pozrel na Štefana, ktorý hnevliivo stískal pery, kým im slúžky z izby nedoniesli vaky a zbrane.

Zarazení hostia pomaly ožívali, no predošlá bujará nálada nadobro pominula. Mnohí sa dokonca vytratili, nabrali si jedlo aj džbány s pivom či vínom a radšej sa presunuli do šopy a stajní.

„Dnes budeme tuším spať tu,“ prehodil Damien. Položil si vak na lavicu a oprel ho o stenu, meč uložil vedľa seba a kušu aj s tulcom schoval pod lavicu, kde sa uvelebili jeho verné psy. Natiahol sa na lavici, skúšajúc jej tvrdosť.

„Si somár, Damien! Keď nevieš piť, tak nepi!“ odvrkol Štefan a napajedene kopol do lavice. „Už si spokojný, dobre sa ti leží na prični?“

„Dáma má prednosť, vždy a za každých okolností, priateľu,“ pripomenul mu dvorskú etiketu a spokojne privrel oči.

„Doparoma aj s Révaiom!“ zvolal jeho druh a dopil pivo, čo zostalo na stole, tuho stískajúc sánku i ucho krígl'a.

Damien chvíľu mlčal, nereagoval na Štefanovu poznámku. Myslel na tú záhadnú ženu – pravdupovediac, zaujala ho.

„Počúvaj, Štefan, tá dáma...“ začal, no priateľ zlostne tresol päšťou do stola.

„Spi, vytriezvi a zabudni!“ hnevliivo skríkol a Damien

konečne otvoril oči, znova sa posadil a uprel na Štefana prekvapený pohľad.

„Došľaka, kto to bol, že ste všetci z neho zdesení, ani čo by to bol sám diabol!“ zatiahol posmešne.

„Presne tak, bratku, je to diabol!“ prisvedčil Štefan a začal si zbierať veci. Na hlavu si nasadil široký klobúk a zabalil sa do pláštá. „Radšej budem vonku moknúť, ako by som mal byť s tým netvorom pod jednou strechou. Pozri naokolo, všetci, čo už aspoň raz začuli meno Mikuláš Révai, urobili to isté!“

Damien sa obzrel a skutočne, krčma sa vyprázdnila, zostalo v nej len zopár pocestných a kupcov, ktorí prechádzali údolím Turca a kvôli nečasu sa zastavili na noc či dve.

„Ale ja nemám tušenia, o čom hovoríš, Štefan!“ zvolal Damien a začal si chvatne zbierať veci, aby dobehol priateľa, ktorý už strmo kráčal k dverám.

Vonku sa neprestával liať prudký dážď, oblohu križovali blesky nasledované dunivým hromobitím, až sa plašili kone v ohrade bez prístrešku. Štefan mal problém nájsť toho svojho a pohybovať sa medzi vystrašenými zvieratami bolo nebezpečné. Damien vôbec nechápal, čo sa s jeho priateľom porobilo, no zároveň to v ňom vzbudilo poriadnu zvedavosť.

Takto Štefan ešte nikdy nereagoval, nikdy predtým nebol taký nepriateľský. Z ničoho nič sa zmenil na človeka, ktorého nepoznal.

Našťastie bol jeho kôň dobre vycvičený a poslušný, priklusal hneď na prvé zahvizdnutie. Rýchlo žrebca osedlal, uzdu priviazal ďalej od ostatných koní a znova vošiel do ohrady, utierajúc si zmáčanú tvár, aby pomohol rozčúlenému priateľovi upokojiť jeho žrebca.

„Vravel som ti, aby si si vzal iného, tento je ešte mladý

a bujný! Budeš s ním mať mrzutosti,“ neodpustil si, no dočkal sa len nevyberaných nadávok.

„Došľaka, Štefan, čo ti sadlo na nos?! A kam vlastne ideme?!“

„Ja idem na Katovu Skalu! Môžeš sa pridať – alebo za-
lez na lavicu, a možno aj k Helene do kutice!“ vyštekol,
keď konečne vysadol do sedla, bodol koňa do slabín
a tryskom vyrazil do nočnej čierňavy, ktorú podchvíľou
pretínali oslepujúce blesky.

„Šľak aby to trafil!“ zahrešil Damien a aj on vyskočil do
sedla, napínajúc zrak v tme, aby zistil, ktorým smerom
sa jeho druh vydal. Vôbec sa mu nežiadalo peľešiť s He-
lenou, ale ani spať na tvrdej lavici v hostinci; bez priate-
ľa bol v Uhorsku stratený.

Dočerta, ničomu nerozumel, ani jeho hnevu, ktorý
prišiel bez varovania. Neostávalo mu teda nič iné, iba ho
nasledovať.

Štefan tento kraj očividne veľmi dobre poznal, lebo
ani raz nezaváhal. Strmou cestou, čo sa miestami strá-
cala v húšti, neomylné viedol svojho priateľa až k bli-
kotavým svetlám pochodní, lemujúcich vnútornú časť
hradieb malej pevnosti, ktorá sa týčila na kopci oproti
Sklabini.

Veža bola napoly zrútená a obhorené koly nad hrad-
bami jasne svedčili o tom, že kamenná pevnosť, obraste-
ná krovím a machom, má najlepšie časy za sebou. Po
nechránenom nádvorí sa preháňal vietor, dážď bodal do
tváre ako ihly a voda valiac sa po strmej prístupovej
ceste vymyla hlinu až na klzkú skalu. Štefan však ani
vtedy nezastal, akoby nepočul priateľov krik. Ďalej duril
koňa a nebol ochotný Damienovi nič vysvetliť.

Len čo precválali cez bránu a ustajnilí kone, privítal ich
staručký kastelán, ktorý aj so svojou vnučkou odmietal

opustiť polorozpadnutú pevnosť a každému, kto nad tým krútil hlavou, vysvetlil, že tu sa narodil jeho pán, tu aj zomrel a on ho neopustí, kým bude žiť.

Damien sa držal v úzadí, zimomravo si šúchajúc ruky, zatiaľ čo Štefan sa so starcom srdečne zvítal.

„Hľadáme nocľah, Adam, postačí aj pričňa pri ohni, všade v okolí je dusno,“ prihovoral sa mužovi a ten nadšene prikývol.

„Štefan, ako rád ťa vidím! Ani som nedúfal, že k nám zavítaš! Iste máš teraz veľa starostí, ale aj tak, vieš, že môžeš vždy prísť! Poďte, poďte ďalej, porozprávajte mi všetky novinky. Videl som, že na Sklabini vyvesili kráľovskú vlajku, jeho veličenstvo je už tu? Hostí som videl preháňať sa po lesoch, podaktorí zablúdili aj sem, no keďže tu nič nenašli, hnali kone ďalej!“ spustil zvesela kastelán a oči mu ožili. „Dávno som nezažil taký ruch a nepočul toľké trúbenie honcov a štekot psov!“

„Prečo sme tri dni trčali v hostinci, keď sme mohli byť tu?“ spýtal sa Damien, kým kráčali začmudenou chodbou, kde z každej strany prefukovalo. Našťastie kuchyňa bez úhony prečkala všetky tragédie, ktoré túto pevnosť postihli.

„Pretože Helena má to najlepšie pivo široko-ďaleko a pretože sme ešte dodnes mali vlastnú posteľ! Ako vidíš, kráľovským pohodlím to tu naozaj neoplýva,“ odvrkol mu Štefan, keď ich Adam voviedol do striedmo zaradenej, no útulnej a príjemne teplej kuchyne, a hneď mu predstavil starého muža.

„Toto je Adam, kastelán Katovej Skaly, tuším odnepamäti,“ dodal a usmial sa na starca s hustou šedivou bradou, čo mu siahala až na prsia, zatiaľ čo vlasy na jeho hlave by sa dali porátať na prstoch jednej ruky. „Kým vládol, patrilo k najlepším kráľovským honcom a sokoliarom, aj vďaka jeho skúsenostiam a umu sa uhorskí králi

tak radi vracali do tunajších hôr. Aj ja som sa uňho svojho času učil," dodal hrdo.

Damien sa majstrovi sokoliarovi dvorne uklonil a nachiahol k nemu pravicu, no stavec mu ruku nepodal. Až vtedy si všimol, že ju nemá, a previnilo sa stiahol, ale Adam ho kýpťom priateľsky potľapkal po pleci.

„To nič, chlapče, je to pamiatka na medvediu matku, chyba ma stála ruku a pár dochrámaných rebier, no už je to dávno," mávol ľavačkou a ukázal na ozrutánske psy, ktoré poslušne kráčali za svojím pánom. „Vidím, že máš so sebou kráľovskú posilu! Sú to vraj najlepší lovci, rozhodne majú čo ukázať," spustil stavec a kým sa ich dotkol, vyžiadal si súhlas ich pána.

„Dostal som ich od otca ešte ako štence..."

„Tvoj otec bol bezpochyby majstrom lovu, keď smel vlastniť toto plemeno. Chráň ich, chlapče, majú nesmiernu cenu a pod dobrým vedením z teba môžu jedného dňa urobiť pána lovu," povedal a posadil sa k stolu, kam milá dievčinka, akiste kastelánova vnučka, rozospato kládla skromné jedlo – kus chleba, syr, med a krčah s penivým nápojom, zrejme pivom. Štefan tlmočil svojmu druhovi a zároveň pomáhal dievčine.

„Ďakujem, Barborka," poďakoval a laškovne ju poľahal za vrkoč. „Tuším si zas podrástla! Muža si si už vyhládla?" opýtal sa a nenápadne jej strčil do ruky zlatku.

„Pánboh zaplať, pane," šepala mu s pohľadom, ktorý veľa vysvetľoval, a hneď dodala: „Tu máte prikrývky. Dajte mi kabátce a všetky mokré zvršky, pokúsim sa ich do rána usušiť. Starý otec hovorí, že zajtra bude nebo čisté a horúce slnko raz-dva vysuší zem. A keď to hovorí on, môžete tomu veriť."

„O tom nepochybujem!"

Damienovi neušla Štefanova náhla zmena – bolo vidieť, že je tu ako doma a že k domácim ho viaže vrúcny

vzťah. Hnev z neho vyprchal a výraz jeho tváre svedčil o tom, že sa v ňom prebúdajú príjemné spomienky.

Damien sa usadil za stôl, odkrojil si kus syra, no keď ho chcel zapíť pivom, vzpriečilo sa mu v hrdle. Neodvážil sa ho vypľuť, aby neurazil dievča, ktoré sa naňho milo usmievalo, preto nasilu preglgol a pokúsil sa mu opätovať úsmev. Poslušne si vyzliekol kabátec i košeľu a zababušil sa do plstenej deky, ktorá síce vábne nevoňala, no hriala lepšie ako ovčie rúno.

V teple sa mu začalo driemať, a tak len na pol ucha počúval, ako Štefan zásobuje Adama novinkami – boli možno roky staré, no pre kastelána Katovej Skaly veľa znamenali. Do schátranej pevnosti už celé roky nezavítal žiadny cudzinec. Keď však prišla reč na Révaia, Damien ožil. To meno si zapamätal.

„Takže ctený pán gróf Mikuláš Révai z Blatnice sa osobne unúval?“ opýtal sa Adam a znechutene si odpľul. „To ešte len bude divadlo, také ste jakživ nevideli! Nie lov, ale jatky...“

„Zastavil sa aj s manželkou u Heleny, očividne nebol ochotný znášať nepohodlie a búrku, no ako vždy, jeho veličenstvo dostane to najlepšie!“ vyhlásil Štefan a v krátkosti porozprával, čo sa v hostinci stalo a prečo sa sem dohrnuli uprostred noci. Damien sa snažil zachytiť z rozhovoru aspoň to podstatné, no veľmi sa mu nedarilo, aj keď sa od svojho priateľa už trochu priučil novej reči.

Adam vyčkal, kým Barbora odíde, potom vstal, sťažka dokrivil k dvierkam do komory a vošiel dnu. Hodnú chvíľu tam čosi hlučne hľadal a napokon sa vrátil s fľašou vína, obalenou v koži a pokrytou hrubou vrstvou prachu.

„Na, otvor ju a napime sa spolu, na Jakuba a na to, že Boh jedného dňa strestá nepravosť, krivdu a všetko zlo,

čo sa na Blatnici usídlilo. Verím tomu!“ vyhlásil starec a postavil fľašu z modrého skla na ošarpaný stôl, ktorý už pamätal veľa.

Damien v živote nepil lahodnejšie víno, ani len na kráľovských dvoroch, kastelánove slová však dodali vzácnemu moku trpkú príchuť.

„Môžete mi konečne povedať, čo je zač ten Mikuláš Révai? A prečo robíte okolo neho toľké okolky?“ ozval sa a Štefan zovrel pery do tenkej čiary. Nechcelo sa mu ani spomínať, ani hovoriť, no videl, že priateľ netrpezlivo klopká prstami po stole.

„Už som ti povedal, je to stelesnený diabol!“ zahovoril.

„A krutý vrah, ktorému nie je nič sväté! Nič...“ dodal Adam a zotrel si slzy z očí. Potom vstal, poprial svojim hosťom ničím nerušený oddych a pobral sa ku dverám. Posledné, o čo stál, bolo jatriť staré rany bolestnými spomienkami.

„KTO TO KEDY VIDEL, vláčiť ženy na poľovačky!“ Mikuláš Révai hodil list od kráľa na stôl a znechutene vykřivil ústa.

Bianka ticho sedela oproti nemu, trasúcimi sa rukami napichovala miniatúrne porcie pečienky na hrot vidličky a poslušne ich prehľadala. Mykla sa iba raz, keď počas výbuchu zlosti prevrhol jeden pohár, našťastie prázdny. Nemala tušenia, čo sa deje, ani to nechcela vedieť.

Čakala na jediné: aby jej konečne dovolil odísť od stola a ona sa mohla za dverami zhlboka nadýchnuť. Aby sa zbavila strachu, triašky a obáv, ako sa večera skončí. Tak ako každý deň, aj dnes sa len snažila pretrpieť potupné divadlo plné výsmechu a ponižovania, akým boli ich spoločné oficiálne večere.

Jeho nálady nedokázala predvídať, boli ako letná búr-

ka, ktorá prichádza celkom nečakane. Vyzúrila sa na prvom človeku, na ktorého mu padol zrak, a po chvíli akoby sa nič nebolo stalo.

Odkedy sa pred mesiacom vrátila z domu svojho otca bez toho, aby smela trúchliť nad jeho hrobom, už nedúfala v nič. Jej duša bola ako spálenisko, sivá a bezútešná.

Prestala veriť v Boha a vo všetko, čo hlásal. Verila len v diabla, lebo ten sedel oproti nej.

Za zlaté gombíky, ktoré mu v dvoch radoch lemovali brokátovú tuniku od krku až nad kolená, by sa dala obstaráť požíveň na celý rok pre tri dediny v podhradí Blatnice. Ich obyvatelia trpeli strašnou núdzou, doslova živorili, no jeho milosť to vôbec netrápilo.

Naučila sa nehľadiť mu do očí, vždy upierala zrak iba na tie gombíky. Poznala ich všetky, na všetkých tunikách i plášťoch, pamätala si, koľko ich je aj aký majú tvar, aké zdobenie... Sústredila sa na ne a iba vďaka tomu vládala pokojne sedieť v jeho spoločnosti.

„Len si to prečítajte, pani moja!“ vyzval ju posmešne. Najprv sa tvárila, že to prepočula, že jeho výzva zanikla v nekonečných nadávkach a kliatbach.

„Tak už čítajte!“ zručol, až jej od ľaku vypadla vidlička z ruky a hlasno cinkla o drahý porcelán. Chvatne sa načiahla za listinou a sykla, keď sa bolestivo pripomenulo jedno z narazených rebier.

„Ctený gróf Mikuláš Révai, pán Blatnice! Dovoľujeme si požiadať Vás o láskavosť, ktorú patrične oceníme. Je nám potešením, že môžeme na Sklabini privítať nášho drahého priateľa jeho milosť vojvodu Philippa de Bourbon aj so ctenou pani manželkou Adelaide, a chceme im obom spríjemniť chvíle lovu. Preto bezpodmienečne žiadame skorý príchod Vašej manželky na Sklabiňu. Ak sa dobre pamätáte, pani Bianka bravúrne vládne jazykom